

Sodišče: Vrhovno sodišče

Oddelek: Delovno-socialni oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSRS:2020:VIII.IPS.13.2020

Evidenčna številka: VS00040047

Datum odločbe: 27.10.2020

Opravična številka II.stopnje: VDSS Sodba Pdp 639/2018

Senat: mag. Marijan Debelak (preds.), Marjana Lubinič (poroč.), Karmen Iglič Stroligo, dr. Mateja Končina Peternel, Borut Vukovič

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: nezakonita razrešitev - prenehanje pogodbe o zaposlitvi - odškodnina - reparacija

Zveza: ZPP člen 339, 339/2-8

Jedro

V tej zadevi je sporno, ali je tožnik zahtevke uveljavljal tudi na "odškodninski podlagi". Toženka v odgovoru na revizijo v zvezi z dopuščenim revizijskim vprašanjem utemeljeno izpostavlja stališče, da je tudi reparacija odškodnina, vendar pa je v konkretnem primeru zaradi večje jasnosti (ker je sporno, ali je tožnik uveljavljal reparacijske zahtevke iz delovnega razmerja ali odškodnino zaradi ničnega odpoklica ali oboje) treba poudariti, da je reparacija posebna vrsta odškodnine za škodo, ki nastane delavcu zaradi nezakonitega prenehanja veljavnosti pogodbe o zaposlitvi. Nezakonito prenehanje pogodbe o zaposlitvi ima za posledico prenehanje izpolnjevanja pogodbenih obveznosti, zato zahtevke za reparacijo predstavlja zahtevke za njeno (naknadno) izpolnitev. Utemeljen je, če se pogodba o zaposlitvi, ki je nezakonito prenehala, ponovno vzpostavi. Pogodba o zaposlitvi, ki je prenehala zaradi odpoklica, tudi če je ta nezakonit, se ponovno ne vzpostavi. Odpoklicani direktor kot član uprave nima reintegracijskega zahtevka, priznava pa se mu pravica do odpravnine oziroma povrnitve škode po splošnih pravilih civilnega prava. Tožnik je sicer omenjal tudi "odškodninsko podlago" in ničnost odpoklica, vendar pa je tožbeni zahtevke ves čas povezoval z obstojem pogodbe o zaposlitvi oziroma z njenim domnevnim kršenjem.

Sodišči nižjih stopenj sta tožnikov zahtevke utemeljeno presojali z vidika upravičenosti do pravic, ki izhajajo iz pogodbe o zaposlitvi (kot reparacijski zahtevke), saj je bil nenazadnje tako tudi oblikovan. Posledično sodišči nista bistveno kršili določb pravnega postopka, ker zahtevka nista obravnavali na podlagi ničnega odpoklica.

Izrek

I. Revizija se zavrne.

II. Tožeča stranka mora v 15 dneh od vročitve te sodbe povrniti toženi stranki stroške odgovora na revizijo v znesku 2.963,26 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo od prvega naslednjega dne po izteku roka za izpolnitev obveznosti, določenega v tej točki izreka, do plačila.

Obrazložitev

1. Sodišče prve stopnje je zavrnilo tožbeni zahtevek za priznanje, obračun in izplačilo na podlagi pogodbe o zaposlitvi z dne 21. 3. 2011 in Aneksov z dne 29. 3. 2011 in 29. 11. 2011, in sicer: nadomestil za preventivne zdravstvene preglede za leto 2013, 2014 in 2015 v znesku 9.000,00 EUR z zamudnimi obrestmi od vsakega 31. 12. v tekočem letu do plačila; nadomestil za izobraževanje v znesku 50.000,00 EUR z zakonskimi obrestmi od 15. 6. 2013 do plačila; nadomestil iz naslova premije za osebna zavarovanja za leto 2013 v znesku 7.153,83 EUR, za naprej pa v letnem znesku 12.264,40 EUR s pripadajočimi zakonskimi zamudnimi obrestmi; nadomestil za kolektivno nezgodno zavarovanje v mesečnem neto znesku 8,14 EUR; nadomestil za prostovoljno pokojninsko zavarovanje v vsakokratnem mesečnem znesku 318,53 EUR s pripadajočimi zakonskimi zamudnimi obrestmi; nadomestil za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje v vsakokratnem mesečnem neto znesku 234,92 EUR s pripadajočimi zakonskimi zamudnimi obrestmi; nadomestil iz naslova nagrad za leto 2013 v znesku 17.169,06 EUR in za leto 2014 v višini 36.478,00 EUR s pripadajočimi zamudnimi obrestmi od 1. 5. naslednjega leta za preteklo leto; nadomestil iz naslova uporabe službenega vozila v osebne namene v mesečnem bruto znesku 920,00 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od vsakega 15. v mesecu za pretekli mesec, nadomestil iz naslova članarin v letnem neto znesku 1.000,00 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 31. 12. za tekoče leto in jubilejne nagrade v višini 689,00 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 1. 12. 2015 do plačila, vse za čas od 15. 6. 2013 do vrnitve na delo ter z odvodom vseh prispevkov in davkov od zneskov, ki so iz naslova nadomestila za preventivne zdravstvene preglede in nadomestila za izobraževanje izraženi v neto višini, v ostalem pa v bruto višini. Presodilo je, da tožnik do navedenih zneskov ni upravičen, ker je pogodba o zaposlitvi 14. 6. 2013 zakonito prenehala.

2. Sodišče druge stopnje je zavrnilo pritožbo tožnika in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje. V zvezi z osrednjim pritožbenim ugovorom, da bi moralo sodišče prve stopnje njegov zahtevek presojeti (tudi) na odškodninski podlagi, je pojasnilo, da tožnik v tretji pripravljalni vlogi z dne 24. 12. 2015, na katero se sklicuje, ni podal navedb, ki bi jih bilo mogoče upoštevati kot uveljavljanje odškodninskega zahtevka, temveč je to storil šele v pripravljalni vlogi z dne 24. 6. 2017. Odločitev je utemeljilo s tem, da je tožnik na glavni obravnavi dne 19. 1. 2018, ko ga je sodišče pozvalo, naj (končno) določno opredeli tožbeni zahtevek, povedal, da se tožbeni zahtevek glasi tako, kot je navedeno v sklepu z dne 8. 1. 2016(1). Zato je po presoji sodišča druge stopnje glede na tožnikove navedbe ter glede na potrditev tožbenega zahtevka, kot je bil postavljen v sporu, ki se je vodil pod opr. št. I Pd 1104/2013, sodišče prve stopnje tožbo utemeljeno presojalo le glede utemeljenosti plačila nadomestil kot pravice iz delovnega razmerja in ne kot uveljavljanje odškodninskega zahtevka. Tožnik je zahtevek oblikoval oziroma postavil tako, da je zahteval plačilo nadomestil za čas od nezakonitega prenehanja delovnega razmerja in do vrnitve na delo, kar po oceni sodišča druge stopnje tudi kaže na to, da ni uveljavljal odškodninskega zahtevka. Na odškodninski

pravni temelj zahtevka se je skliceval šele kasneje, v vlogi z dne 24. 6. 2017 (pravilno 26. 4. 2017).

3. Vrhovno sodišče je s sklepom VIII DoR 93/2019 dopustilo revizijo glede vprašanja, ali je sodišče zagrešilo bistveno kršitev, ker o zahtevku ni odločilo na odškodninski podlagi. Ker je tudi reparacija oblika odškodnine (za škodo, povzročeno s kršitvijo pravic iz delovnega razmerja, npr. nezakonitega prenehanja pogodbe o zaposlitvi), se kot "odškodninska podlaga", o kateri je glede na tožnikova zatrjevanja, da je odškodnino zahteval po obeh podlagah, dopuščeno revizijsko vprašanje nanaša na odškodnino za škodo, povzročeno z ničnim sklepom nadzornega sveta o predčasnem odpoklicu. To pomeni, da se revizijsko vprašanje nanaša na to, ali bi moralo sodišče pri odločanju upoštevati tudi uveljavljanje odškodnine v posledici ničnega odpoklica.

4. Tožnik v reviziji navaja, da je uveljavljal tudi takšno odškodninsko podlago svojega zahtevka, in sicer že v tretji pripravljalni vlogi z dne 24. 12. 2015. Prvi narok v tej pravdni zadevi je bil opravljen 19. 1. 2018, zato je lahko vse do konca tega naroka podajal navedbe, predlagal dokaze, kar vse je tudi storil in že pred prvim narokom jasno opredelil tudi odškodninsko podlago svojega tožbenega zahtevka v neposredni zvezi z ničnim odpoklicem. Sodišču druge stopnje očita, da se ni vsebinsko opredelilo do pritožbenih trditev, ki se nanašajo na odškodninsko podlago. Iz izjave tožnika na naroku z dne 19. 1. 2018 je neupravičeno sklepalo, da se je odpovedal odškodninski podlagi svojega zahtevka, s tem ko je opredelil, kako se glasi tožbeni zahtev. Vsebina tožbenega zahtevka ni izključevala njegove predhodno jasno opredeljene podlage. Opozarja tudi na sklep vrhovnega sodišča v zadevi VIII Ips 193/2018, v katerem je bila procesna situacija in dejansko stanje enako oziroma identično, le da so bili zahtevki drugačni. Tudi v tej zadevi je vrhovno sodišče ugotovilo bistveno kršitev določb pravnega postopka, ker sodišče o tožnikovem zahtevku ni odločalo na odškodninski podlagi.

5. Toženka v odgovoru na revizijo navaja, da so med strankama potekali trije spori, v katerih se je tožnik pravdal stihijsko in brez upoštevanja procesnih pravil glede trditvenega bremena ter določnosti zahtevkov – vse zato, da bi si v razmerju do toženke pridobil čim več procesnih pravic, pričakujoč od sodišča, da bo iz celotne zbirke trditev in navzkrižnih sklicevanj samo izluščilo karkoli, na čemer bi lahko utemeljilo tožnikov uspeh v postopku. Poskušal si je pridržati kar najširšo paleto možnih interpretacij njegovih ravnanj in zahtevkov in to tudi dosegel, saj so se sodišča v vseh postopkih ukvarjala pretežno z ugotavljanjem in razlaganjem tega, kaj je in česa tožnik ni trdil, kdaj je spremenil tožbo in kdaj je ni, kaj vtožuje in na kakšni podlagi. Toženka meni, da je v tem sporu osnovna napaka v tožnikovem razmišljanju in utemeljevanju stališča, da gre pri zatrjevanju (in vtoževanju) škode iz korporacijskega razmerja (v posledici nezakonitega odpoklica) v primerjavi z zatrjevanjem (in vtoževanjem) škode iz delovnopravnega razmerja (v posledici nezakonitega prenehanja pogodbe o zaposlitvi) le za drugo pravno podlago, zaradi česar naj bi zadoščal en sam zahtev, utemeljen na dveh pravnih podlagah. Vendar ne gre za drugo pravno podlago, saj je tudi reparacijski zahtev v posledici nezakonitega prenehanja delovnega razmerja odškodninski zahtev. Razlika je v pravnem razmerju, torej v dejanski podlagi zahtevka. Pri delovnopravnem zahtevku je protipravno ravnanje v nezakonitem prenehanju delovnega razmerja, škoda pa prikrajšanja, ki izvirajo iz delovnega razmerja. Pri korporacijskem zahtevku je protipravno ravnanje v nezakonitem odpoklicu s funkcije, škoda pa terjatve, ki izvirajo iz korporacijskega razmerja (v tem primeru je tudi pristojnost sodišča druga). Zato isti tožbeni predlog ne more biti utemeljen z dvema različnima tožbenima temeljema, še posebej ne zaradi različne stvarne pristojnosti. Toženka glede na navedeno predlaga zavrnitev revizije.

6. Revizija ni utemeljena.

7. Revizija je po prvem odstavku 367. člena Zakona o pravnem postopku (ZPP, Ur. l. RS št. 26/99 in naslednji) izredno pravno sredstvo zoper pravnomočno sodbo, izdano na drugi stopnji. Sodišče preizkusi izpodbijano sodbo samo v tistem delu in glede tistih konkretnih pravnih vprašanj, glede katerih je bila revizija dopuščena (371. člen ZPP).
8. Kot izhaja iz dejanskih ugotovitev, ki jih potrjujejo listine v spisu, je tožnik na podlagi sklepa nadzornega sveta z dne 24. 8. 2009 s toženko 21. 6. 2010 sklenil pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, v okviru te pa za določen čas (čas mandata) od 15. 10. 2009 do 15. 10. 2014 za funkcijo predsednika uprave (priloga D 66). Nadzorni svet ga je s sklepom z dne 22. 5. 2013 predčasno odpoklical s funkcije.
9. V sporu, ki ga je tožnik sprožil pred sodiščem splošne pristojnosti (v nadaljevanju: "gospodarski" spor), je bilo odločeno, da je odpoklic z dne 22. 5. 2013 ničen in brez pravnega učinka (sodba Okrožnega sodišča v Ljubljani V Pg 2860/2013 z dne 1. 9. 2014, ki je bila v tem delu potrjena s sodbo Višjega sodišča v Ljubljani I Cpg 160/2015 z dne 23. 9. 2015, revizija toženke pa zavrnjena s sodbo Vrhovnega sodišča RS II Ips 56/2016 z dne 19. 9. 2017). V tem sporu je tožnik kot škodo, ki mu je nastala zaradi nezakonitega odpoklica, uveljavljal tudi obračun in izplačilo zneska 54.241,77 EUR bruto iz naslova izgube nagrade za poslovno uspešnost ter zneska 81.338,97 EUR iz naslova izgube plačila stroškov preventivnih zdravstvenih pregledov, izobraževanja ter premij za osebno zavarovanje, kolektivno nezgodno zavarovanje, prostovoljno pokojninsko zavarovanje in prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje. Glede tega dela zahtevka je Višje sodišče v Ljubljani pravnomočno odločilo, da Okrožno sodišče v Ljubljani za odločanje ni stvarno pristojno in zadevo odstopilo Delovnemu in socialnemu sodišču v Ljubljani. Vodila se je pod opr. št. I Pd 507/2016, po razveljavitvi s sodbo Pdp 607/2018 z dne 13. 2. 2019 pa se vodi pod opr. št. I Pd 421/2019 in še ni zaključena.
10. V delovnem sporu, ki se je vodil zaradi prenehanja pogodbe o zaposlitvi, je sodišče prve stopnje ugotovilo nezakonitost prenehanja veljavnosti pogodbe o zaposlitvi in tožniku priznalo pravico do reintegracije in reparacije (sodba I Pd 1104/2013 z dne 8. 7. 2016). Sodišče druge stopnje je sodbo sodišča prve stopnje delno spremenilo tako, da je zavrnilo zahtevek za ugotovitev nezakonitosti prenehanja delovnega razmerja in reintegracijski zahtevek, v ostalem pa je sodbo razveljavilo in zadevo vrnilo sodišču prve stopnje v novo sojenje (Pdp 899/2016 z dne 23. 2. 2017). Odločitev o zakonitosti prenehanja veljavnosti pogodbe o zaposlitvi je vrhovno sodišče potrdilo s sodbo, s katero je revizijo tožnika zavrnilo (VIII Ips 105/2018 z dne 19. 3. 2019), odločitev o prejemkih iz delovnega razmerja, o katerih je bilo odločeno v novem sojenju, pa je razveljavilo (sklep VIII Ips 193/2018 z dne 19. 3. 2019). V tem delu zadeva še ni zaključena.
11. Postopek v tem delovnem sporu (ki je tretji spor med strankama) pa se je vodil po tem, ko je sodišče prve stopnje s sklepom v zadevi I Pd 1104/2013 z dne 8. 1. 2016 razdružilo pravdo tako, da je osnovalo nov spis za zahtevke, ki so predmet tega postopka (I Pd 25/2016), za ostale zahtevke pa je sklenilo, da se še naprej vodijo pod opr. št. I Pd 1104/2013.
12. Tožnik naj bi po lastnih navedbah v tem sporu uveljavljal tudi odškodninsko podlago zahtevka. Toženka v odgovoru na revizijo v zvezi z dopuščenim revizijskim vprašanjem(2) utemeljeno izpostavlja stališče, da je tudi reparacija odškodnina, vendar pa je v konkretnem primeru zaradi večje jasnosti (ker je sporno, ali je tožnik uveljavljal reparacijske zahtevke iz delovnega razmerja ali odškodnino zaradi ničnega odpoklica ali oboje) treba poudariti, da je reparacija posebna vrsta odškodnine za škodo, ki nastane delavcu zaradi nezakonitega prenehanja veljavnosti pogodbe o zaposlitvi. Nezakonito prenehanje pogodbe o zaposlitvi ima za posledico prenehanje izpolnjevanja pogodbenih obveznosti, zato zahtevek za reparacijo

predstavlja zahtevek za njeno (naknadno) izpolnitev. Utemeljen je, če se pogodba o zaposlitvi, ki je nezakonito prenehala, ponovno vzpostavi. Pogodba o zaposlitvi, ki je prenehala zaradi odpoklica, tudi če je ta nezakonit, se ponovno ne vzpostavi(3). Odpoklicani direktor kot član uprave nima reintegracijskega zahtevka, saj Zakon o gospodarskih družbah te možnosti ne predvideva, priznava pa se mu pravica do odpravnine oziroma povrnitve škode po splošnih pravilih civilnega prava(4).

13. Sodišči nižjih stopenj v tožnikovih izvajanjih in navzkrižnih sklicevanjih na navedbe v drugih dveh odprtih sporih, modifikacijah tožbenega zahtevka in obsežnih pripravljalnih vlogah, odškodninskega zahtevka (zaradi ničnega odpoklica) nista prepoznali. Šteli sta, da uveljavlja prejemke iz delovnega razmerja (zaradi prenehanja pogodbe o zaposlitvi (5)), saj sta zahtevke obravnavali na podlagi "tretje pripravljalne vloge" z dne 24. 12. 2015, vložene še v postopku I Pd 1104/2013, ki se je začel in vodil zaradi ugotovitve nezakonitosti prenehanja pogodbe o zaposlitve, reintegracije in reparacije. Zahtevek, ki se sedaj obravnava v tem delovnem sporu, je bil namreč postavljen kot del reparacije v posledici nezakonitega prenehanja delovnega razmerja. V navedeni pripravljalni vlogi je tožnik modificiral in specificiral tožbeni zahtevek, ki se je v osnovi še vedno glasil na ugotovitev nezakonitosti prenehanja pogodbe o zaposlitvi, na vrnitev na delo (reintegracija) in na obračun in izplačilo vseh prejemkov iz pogodbe o zaposlitvi od prenehanja delovnega razmerja do vrnitve na delo (reparacija). Zahtevek, ki je predmet tega spora, je bil zajet v točkah 4/b – do 4/i tožbenega predloga (list. št. 17 in 18). Tožnik je "na podlagi pogodbe o zaposlitvi z dne 21. 3. 2011 in Aneksov z dne 29. 3. 2011 in 29. 11. 2011" zahteval priznanje, obračun in izplačilo nadomestil iz naslova: preventivnih zdravstvenih pregledov, izobraževanja, letne premije za osebna zavarovanja, kolektivnega zavarovanja, prostovoljnega pokojninskega zavarovanja, prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, nagrad za poslovno uspešnost, uporabe službenega vozila v osebne namene, članarin ter jubilejne nagrade za čas "od nezakonitega prenehanja delovnega razmerja do vrnitve na delo". S tem zahtevkom je torej uveljavljal nagrado za poslovno uspešnost in bonitete (vključno z jubilejno nagrado (6)), glede katerih je navajal, da jih zakonodaja šteje za prejemek iz delovnega razmerja, da gre za prejemke, ki jih je v času zaposlitve dejansko koristil, po nezakonitem (ničnem) prenehanju delovnega razmerja pa mu je v tem delu nastala škoda. Glede na tako postavljen zahtevek sodišči nižjih stopenj nista ugotovili litispendence z zahtevkom iz "gospodarskega" (sedaj delovnega) spora(7) in sta presodili, da tožnik, ne glede na navedbe tudi o odškodninski podlagi oziroma nezakonitem/ničnem odpoklicu, dejansko uveljavlja zahtevke, katerih utemeljenost je odvisna od odločitve o zakonitosti prenehanja pogodbe o zaposlitvi (13. točka obrazložitve sodbe sodišča druge stopnje).

14. Tožnik je sicer omenjal tudi "odškodninsko podlago" in ničnost odpoklica, vendar pa je tožbeni zahtevek ves čas povezoval z obstojem pogodbe o zaposlitvi oziroma z njenim domnevnim kršenjem. V "tretji" pripravljalni vlogi z dne 24. 12. 2015 (8. stran) navaja, da "v zvezi z nadomestili in bonitetami, ki jih uveljavlja v predmetnem sporu (reparacijski zahtevek), nadalje pojasnjuje, da mu je v tem delu nastala tudi dejanska neposredna škoda, saj ni prejel izplačil ali koristi, ki bi jih sicer prejel, v kolikor ne bi prišlo do nezakonitega (ničnega) prenehanja delovnega razmerja".

15. V nadaljnjih vlogah je navajal, da vtoževane terjatve predstavljajo škodo, ki mu je nastala zaradi prenehanja pogodbe o zaposlitvi, ki bi še veljala, če ne bi bilo ničnega odpoklica in bi bil torej še naprej upravičen do vseh prejemkov in bonitet, ki so bili v njej dogovorjeni. V pripravljalni vlogi z dne 26. 4. 2017, po tem, ko je bilo s sodbo Pdp 899/2016 z dne 23. 2. 2017 odločeno, da je prenehanje pogodbe o zaposlitvi zakonito, je povzel navedbe iz "gospodarskega" spora o odškodninsko pravni podlagi zahtevkov. Vendar pa je poudaril, da uveljavlja koristi, ki bi jih imel, če pogodba o zaposlitvi ne bi prenehala (do zaključka postopka v tem delovnem sporu namreč še ni bilo znano, kako bo o reviziji zoper odločitev o

zakonitosti prenehanja pogodbe o zaposlitvi odločilo vrhovno sodišče v zadevi VIII Ips 105/2018), da pa je "v obravnavi tudi odškodninski vidik tožbenih zahtevkov", pri čemer je tudi škodo v tem primeru povezal s prikrajšanjem pravic iz delovnega razmerja (24. stran pripravljalne vloge). Po tem, ko je toženka v prvi pripravljalni vlogi z dne 30. 5. 2017 opozorila, da se navedbe v prejšnji pripravljalni vlogi in v odprtih sporih prekrivajo do te mere, da ni več jasno, o čem se v posameznem sporu vodi pravda, je tožnik v vlogi z dne 5. 9. 2017 pojasnil, da zahtevke v "gospodarskem" sporu izhaja iz ničnega sklepa nadzornega sveta o odpoklicu in je utemeljen na določbah Obligacijskega zakonika (OZ, Ur. l. RS št. 83/2001 in naslednji). Poudaril je, da svojega zahtevka v tistem sporu ni utemeljeval z nezakonitim prenehanjem pogodbe o zaposlitvi in ni postavil delovnopravnega zahtevka ter da je bila škoda zatrjevana iz naslova "kršitve korporacijsko pravnega elementa". Nadalje je pojasnil, da je v prejšnji pripravljalni vlogi le povzel vse dosedanje navedbe iz vseh treh sporov in da v tem sporu ni podajal nobenih novih navedb. Povzel naj bi le dejansko stanje na odškodninski podlagi, saj ničen odpoklic v smislu 16. člena pogodbe o zaposlitvi predstavlja tudi kršitev pogodbe.

16. Čeprav tožnik v reviziji skuša prikazati navedbe o podlagi svojega zahtevka kot popolnoma jasne, je bilo na njihovi podlagi sodišče prve stopnje v upravičenem dvomu, kaj v katerem od sporov tožnik sploh zahteva. Iz njegovih vlog je namreč težko razbrati, katere navedbe se nanašajo na posamezen spor oziroma celo ali naj se kar vse navedbe upoštevajo v vseh sporih. Spričo tega je treba pritrditi toženki, da je tožnik zlasti z navzkrižnim sklicevanjem na navedbe, dokaze in zahtevke v drugih sporih, povzemanju navedb iz teh sporov in nejasno opredelitvi jo zahtevka povzročil procesno zmedo, ki jo je sodišče prve stopnje skušalo razčistiti na naroku z dne 19. 1. 2018, ko ga je pozvalo, naj določno pove, ali se njegov zahtevke glasi tako, kot izhaja iz sklepa z dne 8. 1. 2016. Tudi tedaj se je, ko je prebral odgovor na pripravljalno vlogo toženke (list. št. 142 in 143) skliceval na prejšnje vloge, zahtevke in postopke, vendar pa je glede zahtevka njegov pooblaščenec izrecno izjavil (ter ga na "tretji pripravljalni" vlogi tudi označil in to potrdil s podpisom), da ostaja tak, kot je bil postavljen prvotno.

17. Tudi Višje sodišče v Ljubljani je v sodbi in sklepu I Cpg 160/2015 z dne 23. 9. 2015 (ko je odločilo o stvarni nepristojnosti za odločanje o zahtevkih iz pogodbe o zaposlitvi) opozorilo, da je iz tožbenega predloga, ki ga je tožnik oblikoval v "gospodarskem" sporu in tožbenega predloga, ki ga je oblikoval v delovnem sporu, razvidno, da v obeh primerih uveljavlja denarne zahtevke, ki izvirajo iz njegovega statusa, urejenega s pogodbo o zaposlitvi, le da so zahtevki različno formulirani in je zanje ponujena različna pravna podlaga. V gospodarskem sporu je zatrjeval odškodninsko podlago, v delovnem pa pogodbeno.

18. Podobno je odločilo Višje delovno in socialno sodišče odločilo s sklepom Pdp 607/2018 z dne 13. 2. 2019, ko je na tožnikovo pritožbo presoјalo zakonitost sklepa sodišča prve stopnje I Pd 507/2016 z dne 16. 4. 2018, da se tožba zavrže zaradi litispendence. Zavzelo je stališče, da je v obeh zadevah – torej v zadevi, ki se je začela kot gospodarski spor (in ki je bila predmet pritožbe) in v delovnem sporu, podana istovetnost strank in tudi bistveno enak tožbeni predlog, vendar pa ni enaka tudi dejanska podlaga. Pojasnilo je, da v obravnavanem (torej "gospodarskem") sporu zahteva odškodnino zaradi ničnosti sklepa o odpoklicu, ki ga opredeljuje kot protipravno ravnanje toženke in zatrjevano škodo uveljavlja kot pozitivni pogodbeni interes, medtem ko v drugih dveh sporih (I Pd 25/2016 in I Pd 1104/2013, sedaj I Pd 637/2017) uveljavlja pravice iz delovnega razmerja.

19. V zvezi z opisano odločitvijo je treba zlasti opozoriti, da je sodišče sledilo pritožbi tožnika, ki je izrecno poudaril, da zahtevka temeljita na različnih podlagah, da v "gospodarskem" sporu izvora škode ne utemeljuje na prenehanju pogodbe o zaposlitvi oziroma delovnega razmerja ter da škoda izvira iz kršitve

korporacijsko pravnega elementa – (ničnega/nezakonitega) odpoklica, da pa je škodo uveljavljal tudi neposredno na podlagi kršitve pogodbe o zaposlitvi.

20. Glede na navedeno sta sodišči nižjih stopenj tožnikov zahtevkov utemeljeno presojali z vidika upravičenosti do pravic, ki izhajajo iz pogodbe o zaposlitvi (kot reparacijski zahtevki), saj je bil nenazadnje tako tudi oblikovan. Posledično sodišči nista bistveno kršili določb pravnega postopka, ker zahtevka nista obravnavali na podlagi ničnega odpoklica (*odgovor na dopuščeno vprašanje*).

21. Za ugoditev postavljenemu zahtevku ni bilo podlage, ker je bilo s sodbo Višjega delovnega in socialnega sodišča Pdp 899/2016 z dne 23. 2. 2017 (potrjeno s sodbo vrhovnega sodišča VIII Ips 105/2018 z dne 19. 3. 2019) ugotovljeno, da je pogodba o zaposlitvi in s tem delovno razmerje zakonito prenehalo. Zato tožnik do pravic iz pogodbe o zaposlitvi od njenega prenehanja dalje ni upravičen.

22. To pomeni, da bo v nezaključenem postopku (I Pd 421/2019) sodišče lahko presojalo tožnikove zahtevke zgolj še z vidika odškodnine zaradi ničnega odpoklica, razen v delu, ki se nanaša na stroške izobraževanja za čas do prenehanja delovnega razmerja, kot je pojasnjeno v opombi št. 5 te sodbe, saj je v tem delu o zahtevku že pravomočno odločeno (odločitev o tem delu zahtevka namreč ni v povezavi niti s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi niti z ničnostjo odpoklica, pač pa temelji na dejstvu, da tožniku stroški izobraževanja v času trajanja delovnega razmerja in funkcije predsednika uprave niso nastali, zato do njih ni upravičen).

23. Tožnikovo sklicevanje na v bistvenih delih identično situacijo v sporu, ki ga je vrhovno sodišče obravnavalo pod opr. št. VIII Ips 193/2018, je neutemeljeno. V navedenem sporu je tožnik uveljavljal izplačilo plač in regresa za letni dopust, ki bi jih prejel, če pogodba o zaposlitvi ne bi prenehala. Postavil je primarni in podredni zahtevki, torej ponudil dve varianti odločitve za primer, če bi sodišče sledilo njegovemu "odškodninskemu vidiku tožbenih zahtevkov". Bistveno je, da je sodišče prve stopnje v tožnikovih navedbah prepoznalo tudi odškodninsko podlago (kar je drugače, kot v tem delovnem sporu, kjer je iz v tej sodbi opisanih razlogov utemeljeno ni prepoznalo(8)), le da zahtevka po tej podlagi ni obravnavalo. Vrhovno sodišče je delno razveljavitev sodbe utemeljilo z dejstvom, da je sodišče prve stopnje zmotno štelo, da tožnik odškodninsko naravo zahtevka utemeljuje le v zvezi z domnevnim podrednim zahtevkom, ki ga ni obravnavalo zaradi zmotne presoje, da podredni zahtevki predstavljajo spremembo tožbe, ki je ni dovolilo.

24. Glede na navedeno je vrhovno sodišče revizijo na podlagi 378. člena ZPP zavrnilo. Zavrnitev revizije zajema tudi njen stroškovni del.

25. Tožnik z revizijo v pretežnem delu ni uspel, zato je dolžan povrniti toženki stroške odgovora na revizijo v znesku 2.963,26 EUR (2.390,00 EUR za odgovor na revizijo, 38,90 EUR materialnih stroškov in 22% DDV).

26. Vrhovno sodišče je odločitev sprejelo soglasno.

(1) Sklep o združitvi postopka (list. št. 1) v zadevi I Pd 1104/2013 s povzetkom zahtevka, kot je bil postavljen v vlogi z dne 24. 12. 2015.

(2) Glej 3. točko obrazložitve te sodbe.

(3) Tožnik je imel sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za poslovodno funkcijo za določen čas mandata, hkrati pa "delovno razmerje" za nedoločen čas, s pravico do ponudbe nove pogodbe o zaposlitvi za ustrezno delo v primeru predčasnega odpoklica. Pogodba je v delu, ki se je nanašal na poslovodno funkcijo, prenehala z odpoklicem, v delu o delovnem razmerju za nedoločen čas s pravico do zaposlitve na ustreznem delovnem mestu pa z odklonitvijo ponudbe nove pogodbe o zaposlitvi.

(4) V primeru odpoklica, tudi če je ta nezakonit, pogodba o zaposlitvi poslovodne osebe ne oživi, saj kot je poudarilo Vrhovno sodišče RS že v sodbi in sklepu VIII Ips 105/2018 z dne 19. 3. 2019, ko se je sklicevalo na sodbo VIII Ips 239/2005 z dne 7. 11. 2006, zakon ne gre tako daleč, da bi družbi vsiljeval odpoklicanega člana uprave, čeprav niso obstajali utemeljeni razlogi za njegov odpoklic.

(5) Izjema so stroški iz naslova nadomestil za izobraževanja za čas *do* prenehanja delovnega razmerja. Tožnik je bil po pogodbi o zaposlitvi upravičen do kritja stroškov izobraževanj do zneska 10.000 EUR letno. Sodišči sta pojasnili, da stroški izobraževanja tožniku po pogodbi o zaposlitvi ne pripadajo zgolj zaradi nameravanega izobraževanja (ali pa v obliki denarnega nadomestila, če pravice do izobraževanja ne izkoristi), pač pa le v primeru dejanskega izobraževanja, ki pa se ga do prenehanja delovnega razmerja ni udeležil. To pa pomeni, da mu stroški v posameznem letu z izobraževanjem niso nastali in zato do plačila ni upravičen. Navedeno pomeni, da toženka tožniku, ki v obdobju *do* prenehanja delovnega razmerja ni izkoristil pravice do izobraževanja, letnih zneskov, ki so bil temu namenjeni, ni dolžna plačati na nobeni podlagi, saj mu stroški niso nastali. Stroške, ki jih je uveljavljal za čas po prenehanju delovnega razmerja, pa je sodišče obravnavalo kot zahtevek, povezan s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi.

(6) Jubilejna nagrada ni boniteta, ampak pravica iz kolektivne pogodbe, vezana pa na obstoj delovnega razmerja.

(7) V katerem uveljavlja odškodnino zaradi izgube istih bonitet (razen iz naslova članarin in uporabe službenega vozila) na drugi dejanski podlagi (na podlagi ničnega odpoklica) in v katerem je sodišče druge stopnje že zavzelo stališče, da litispendenca ni podana (sklep Pdp 607/2018).

(8) Kar je posledica, kot že navedeno, tožnikovega načina pravdanja, zaradi katerega se mora v obstoječih sporih med strankama ves čas opredeljevati do vprašanja, o čem sploh teče pravda.

Datum zadnje spremembe: 11.12.2020